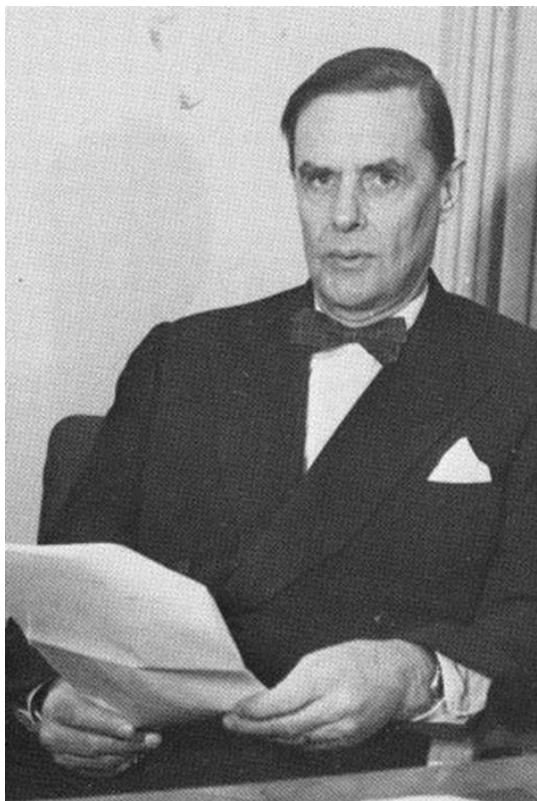

J.O. Söderhjelm - Talvisodan oikeusministeri ja jatkosodan rauhantekijä

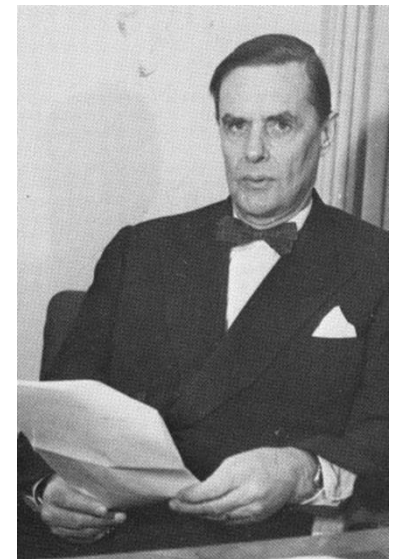

Kuva: Kirjasta Forskning och vitterhet.
Svenska Litteratursällskapet i Finland 1885-
1985 (kirjoittanut Olof Mustelin)

VTT Esko Vuorisjärvi

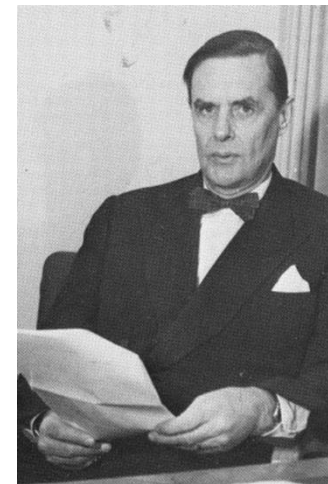
Johan Otto Söderhjelm (1898-1985)

- Suomen ruotsinkieliselle väestölle suunnattu radiopuhe 18.3.1940 talvisodan rauhan johdosta : “puolustusliitto Ruotsin kanssa olisi voinut säästää Suomen sodan kauheuksilta”.
- Ruotsalaisen kansanpuolueen kansanedustaja 1933 – 1939.
- Petsamon Nikkeli Oy:n toimitusjohtaja 1934 – 1940.
- Oikeusministeriksi A.K. Cajanderin hallitukseen 13.10.1939.

“Voidaan tapella pala palalta Tornioon asti...”

- Ministerinura jatkuu 1.12.1939 Risto Rytin hallituksessa.
- Talvisodan aikana kolme matkaa Tukholmaan.
- Ulkomaalaisten vapaaehtoisten asiat kuuluivat hallituksessa oikeusministeri Söderhjelmille.
- Ruotsalaisten vapaaehtoisten määrä ei tyydyttänyt ylipäällikkö Mannerheimia.
- Ruotsi ei lähettänyt vakinaisen armeijansa joukkoja Suomeen.

Kuva: Ryti I:n ministereitä koolla presidentin johdolla. Lähde: Meri-Lapin museot.

Kuva: Otavan kansanopisto joulukuussa 1939.
Lähde: SA-kuva.

“Tilanne on huolehduttava...”

- Hallitus halusi kuulla ennen rauhanneuvotteluihin ryhtymistä ylipäällikön mielipiteen armeijan kestokyvystä ja rauhan välttämättömyydestä.
- Valtuuskunta matkusti 28.2. Päämajaan Mikkelin Otavaan pääministeri Rytin johdolla.
- Kenraalien mielestä tilanne oli lohduton; miehet ja sotamateriaali olivat loppumassa.
- Mannerheim ei halunnut neuvoa hallitusta, vaan totesi vain, että “tilanne on huolehduttava”.
- Jo paluumatkalla päätettiin, että on tehtävä välirauha ja on aloitettava jälleenvarustautuminen ja valmistautuminen revanssiin.

“Jäykkä pää kääntyy, mutta käsi pysyy nyrkissä”

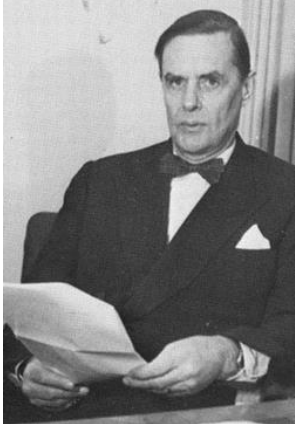
- Söderhjelmin mieli kääntyi Päämajassa käynnin jälkeen, vaikka hän suhtautuikin aluksi venäläisten ehtoihin vastustavasti.
- Söderhjelm piti koko talvisodan ajan yhteyttä Ruotsin sotilasasiamieheen eversti Curt Kempffiin; tämä kehotti maaliskuun 4. päivänä suomalaisia tekemään rauhan.
- Sekä suomalaiset että venäläiset pitivät talvisodan rauhaa välirauhana.

Kuva: Väinö Tanner
puhuu 13.3.1940.
Lähde: SA-kuva.

- Hidastelu rauhanehtojen hyväksymisessä muutti tilannetta Suomen hyväksi.
- Söderhjelmin merkitys talvisodan kulussa oli suurempi, kuin julkisuudessa on ollut esillä.

“Rauhanoppositiosta UKK:n suosioon”

- Söderhjelm kävi jatkosodan aikana kaksi kertaa Berliinissä ja useita kertoja Tukholmassa.
- Hän oli hyvin perillä Saksan sotapotentiaalin heikkenemisestä ja vastaavasti länsiliittoutuneiden voimavarojen kasvusta.
- Keväällä ja kesällä 1943 rauhanoppositio alkoi saada järjestyneempiä muotoja.
- Suomenkielisen rauhanopposition johtajaksi nousi Urho Kekkonen; ruotsinkielisen puolen johtajaksi vastaavasti J.O. Söderhjelm.
- Söderhjelm nousi heinäkuussa 1944 kansanedustajaksi ja vahvisti asemiaan erityisesti ns. Nystenin piirissä.
- Rauhanliikkeiden aktiivit nousivat syksyllä 1944 poliittisen johdon eliittiin ja pitivät asemansa pitkälle 1950-luvulle asti.